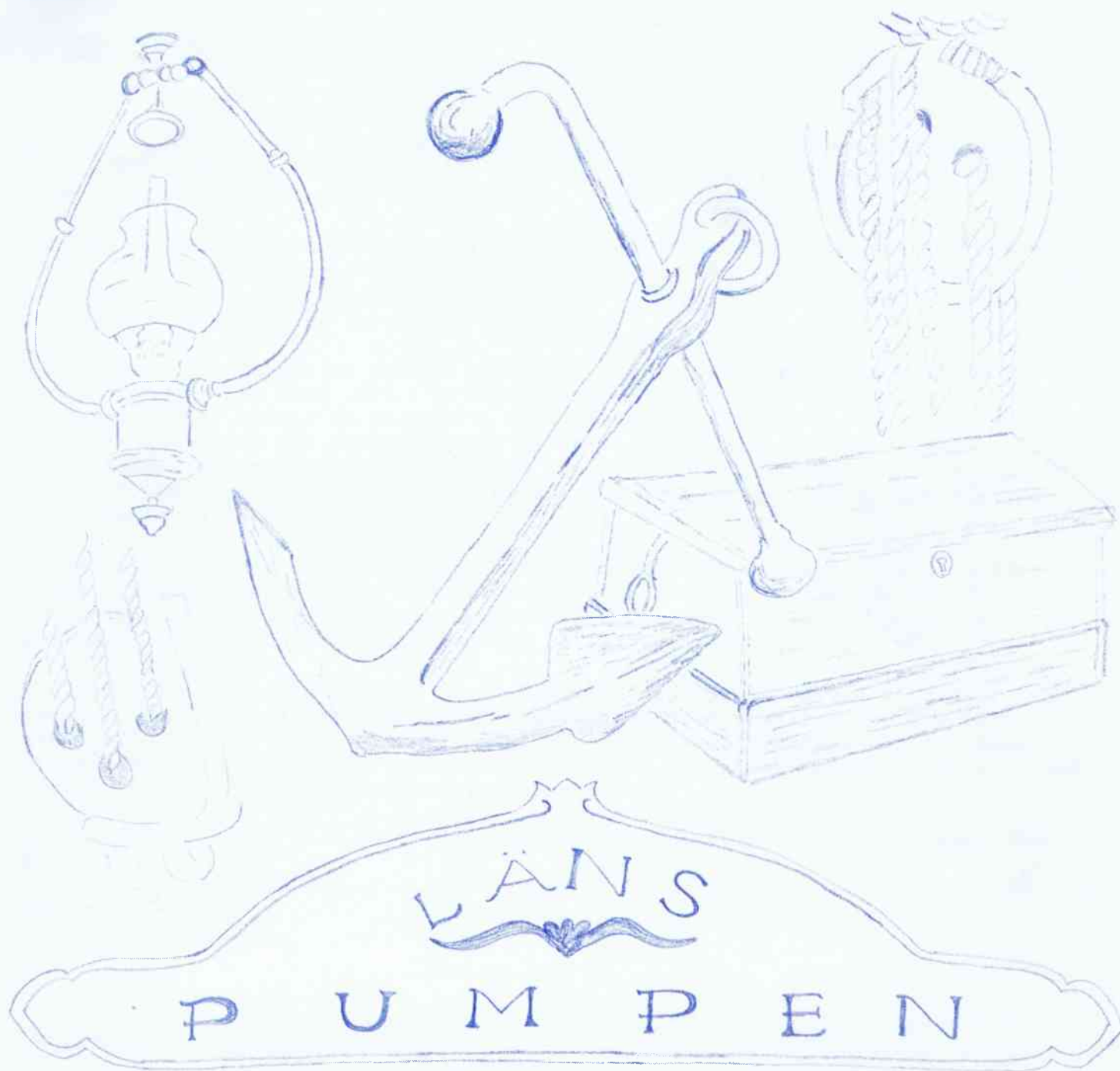

Organ för Västra Avdelningen av KLUBB MARITIM - Förening för Fartygshistorisk
Forskning

Nummer 2, 1976. Den 31 maj. Årgång 5. Upplaga 200 ex

Vinjetten ritad av Gunn Kristiansson

Eftertryck tillåtes med angivande av källa

Nummer 16 från starten

Lösnummerpris 8:- kr. Prenummeration 1976 med 4 nummer 24:- kr.

Postgiro 815768-7 Gunn Kristiansson

Redaktör: Donald MacFie, Västgötagatan 1, 441 00 Alingsås. Telefon 0322-19807

Manus kan även sändas till Krister Bång, Skolängen 11, 433 00 Partille

j !

Säsongen som gått har präglats av en stor aktivitet inom Västra Avdelningen. Nämnas kan lokalens tillkomst, det fina samarbetet med Sjöfartsmuseet samt Klubb Maritims årsmöte här i Göteborg.

Som jag ser det var anskaffandet av lokalen en mycket lyckosam sak för kretsens utveckling. Den positiva besöksfrekvensen på både månads- och veckoträffarna har varit glädjande. Från öppningen i september till dags dato har Nakterhuset besökts av inte mindre än drygt 400 personer !

Nakterhuset har nu börjat fyllas med gåvor och deponeringar från medlemmar och andra gynnare. Den fina gåva och deponering vi fått av Sjöfartsmuseet i form av fartygsregister bildar nu stommen i vårt bibliotek. Tyvärr har vi ingen möjlighet till hemlånning men om någon vill ha tag i en uppgift så skriv gärna till undertecknad eller Kenneth Ohlsson, så skall vi hjälpa till så gott vi kan. Av allt att döma tycks registren vara mycket populära om man ser på det flitiga användandet av dem.

Lagom till årsmötet fick vi av Sjöfartsmuseet som lån mottaga en modell föreställande turretångaren NYLAND. I samband därmed tecknades en stöld-, brand-, vatten- och ansvarsförsäkring för Nakterhuset. På så vis har samtliga depositioner från medlemmar och andra fått det skydd man rätterligen kan begära.

Klubb Maritims årsmöte avhölls här i Göteborg den 15 maj varvid båtologer från när och fjärran hade samlats för att delta. Nästan samtliga besökte Nakterhuset efter mötet, vilket var trevligt för bl a lokalförvaltningen som hade organiserat arrangemanget för kvällen. Jag vill här passa på att tacka alla som hjälpt till med arrangemanget kring årsmötet.

Så får jag önska er alla en trevlig sommar och väl mött när vi kör igång igen i höst.

Bertil Söderberg

O---o---O

REDAKTÖREN HAR ORDET

Som Du ser har detta nummer av Länsumpen fått ett annat utseende än det närmast föregående. Tidningen har återgått till stencilerad form med inslag av bildsidor. Det är mycket stimulerande att kunna arbeta även med fotomaterial men som jag aldrig försummat att påpeka - det kostar pengar. Fotosidorna i detta nummer går på omkring 700:- kr och om inte mer pengar flyter in till Länsumpens kassa blir det inga mer fotosidor i år. Låt oss dock hoppas och vi arbetar inom redaktionen på att fortsättningsvis kunna lämna även denna service. Sätt gärna in en slant på postgiro 815768-7 Gunn Kristiansson och märk talongen "Länsumpen".

Vi på redaktionen ser gärna att nya skribenter gör sitt intåg i Pumpen. Det är gott och väl med gamla kända märken men för att göra en bra tidning ännu bättre fordras ständigt nya idéer och grepp. Så fundera inte längre utan gör slag i saken och hör av Dig. Vi står till tjänst med vänligt bemötande. Du bör dock inkomma med Dina alster före den 31 augusti detta år för att beredas plats i nästa nummer.

Donald MacFie

Mastskonaren NYKJÖBING byggdes 1919 vid Morsö varv i Nykjöbing för varvets räkning. 1923 såldes skutan, som var utrustad med motor, till Anette Tiedemann i Käsmu i Estland. Esterna döpte om sitt nyförvärv till ELNA. Så småningom övergick ELNA till Käsmu Laeva Omanikud i Käsmu och bakom detta bolag stod O Tiedemann. Under den estniska tiden tog man bort en mast, ty när ELNA våren 1935 såldes till Wiktor G Brange m fl i Brantevik var hon tremastad. Detta år fick ELNA ny motor. 1938 förbyggdes hon och 1945 återupprättades hennes ära - hon blev åter fyrråling. Detta i Ystad där hon istandsattes efter en strandning söder om Baskemölla året innan. Våren 1946 tillträdde Ivan A Brange huvudredarsysslan och den behöll han till 1959 då de stora skutornas speciella dyrkare Johan Theodor Stenevad köpte ELNA. Samma år såldes hon från Gravarne till Carl F Bobergs Eftr i Karlskrona. Bakom detta stod Arthur Johannisson och han drev ELNA till 1966, då hon avyttrades till Mr James H Rammage i Gibraltar (se foto omstående sida). Med hemort i Glasgow lastade ELNA trä i Karlskrona och avgick den 14 januari 1967 till apornas ö, ELNA skulle sen frakta byggnadsmaterial mellan Lissabon och Gibraltar. Det var på en sådan resa hon sjönk utanför Cape St Vincent, Portugal den 15 mars 1967. Hon hade tvingats vända i dåligt väder och stark strömsättning och sprng läck.

Lastförmåga 400 tdw. Reg-nr 8037

Den tremastade motorskonerten HUGIN byggdes 1920 i Odense för Claus Rasmussen m fl i Ommel. 1921 såldes hon till Rederi AB Munin i Marstal och ännu ett år senare till Vilhelm Maegard i Odense. Det var dåliga tider för rederinäringen i Danmark och otaliga tvångsauktioner hölls på skutor i dessa dagar. 1924 hamnade HUGIN i Flensburg och omnamnades till ALWINE. Något år senare inköptes skutan av Margaretha Ausborn i Hamburg och omdöptes till - just - MARGARETHA AUGERIN. Tyskan såldes våren 1928 till Hjalmar Linus Samuelsson m fl uti Kungälv och bytte nu namn till VINETA. 1934 då Hitler drog igång hjulen ute i Europa blev Carl Albin Samuelsson huvudredare. Carl Albin tyckte bättre om namnet GRANE (se foto omstående sida). En tidig vår 1937 köptes treppålingen av Erik Tenggren i Lidköping och fick ny motor. 1950 såldes GRANE till Johan Hjalmar Thorsson m fl i Skillinge och skillingarna ändrade namnet till INGA-BRITT. 1959 såldes INGA-BRITT till kapitän F Diestelkamp i Bremen, men sattes under libanesisk flagg som OLYMPIA. Den 13 september 1959 sjönk OLYMPIA av Beirut just efter det hon avgått från Gdansk destinerad till Helsingfors. Minsprängning eller explosion i lasten anses vara orsak.

Lastförmåga 400 tdw. Reg nr 7438

Hundraelvan ÖRNEN byggdes 1914 av A Jensen i Svendborg för R C Hansen m fl å samma ort. 1931 såldes ÖRNEN till A E Sörensen i Svendborg. Kalenderbitaren kommer att påstå att danskarna stavade ÖRNEN med struket Ö, och det har de alldeles rätt i. 1932 såldes ÖRNEN till Johan Jönsson m fl i Brantevik. En av delägarna - F E Persson - som varit med om att motorisera skutan 1932 övertog huvudredarkepsen 1938. 1959 såldes ÖRNEN till B B Lindroos i Sibbo. O V Lindroos i Sibbo anges senare som redare och detta seglade grus med ÖRNEN in på 1968. 1969 byggdes den gamla skutan om till flytande teaterlokal och sattes in att underhålla finska kustbor med Mutter Courage och liknande under namnet HAFSORKESTERN. Förhoppningsvis spelas det alltjämt ombord och möjligen håller teaterdirektören huvudet ovanför vattenytan.

Lastförmåga 400 tdw. Reg-nr 7833

ELNA (överst) under brittisk flagg och därunder GRANE.

5.
Tremastskonerten MARIE byggdes 1910 av skeppsbyggmästaren Jacobsen i
Hansen. Hon blev en Hansen-båt: 1910-21 A/S R Hansen; 1921-26 R C Hansen;
1926-31 E C Hansen. Alla dessa Hansen boende och verkande i Thurö. I maj 1931
sålades MARIE till M J Thuveesson-Modigh i Brantevik, men Ingvar Persson utsågs
till huvudredare. I början av 1935 såldes MARIE till Ivan A Brange - se ELNA -
och året därpå motoriserades hon. 1950 såldes MARIE från Österlen till Tjörn
och köpare var A Andersson m fl i Bleket. 1959 tog Holms Skeppsvarv i Råå
skutan i mät för oguldnade omkostnader och året därpå såldes hon exekutivt till
AB Karlshamns Skeppsvarv i Karlskrona. Bakom detta stod Arthur Johannisson -
se ELNA - och han satte MARIE i fart med hemort i Karlshamn. 1963 var sista
året hon seglade, sen lades hon upp i Karlskrona. Den 11 mars 1969 bogserades
MARIE ut till Herrgårdsviken på Tjurkö och där ligger hon. Sjuttiotalets stor-
mar och röta har sänkt henne och tagit det mesta av hennes master och nu i
nådens år sjuttiosex är det knappt hon syns. Men den granna namnbräden gläder
spigg och mört. Jan Tornérhjelm i Karlskrona köpte henne för en femma 1971.

MARIE lastade 390 tdw. Reg-nr 7767.

En annan tremastskonare hette CAMMA när hon gick i sjön vid Saxkjöbings Skibs-
vaerft 1922. Året därpå såldes hon, ej färdigställd, till H J Thorsson m fl
i Skillinge av köpmannen Carl Engholm i Köpenhamn. Omdop till SELMA. 1937 fick
SELMA sin första motor, en Skandia. Henrik J Thorsson dog 1943 och efterträddes
av sonen Bror Malte Thorsson som huvudredare. 1957 förvandlades SELMA till mo-
torfartyg, vilket betydde att en mast togs ner. 1960 såldes hon till B Vester-
gaard m fl i Marstal. Något år senare blev E B Kromann junior huvudredare.
1969 låg SELMA kondemnerad i Marstal och såldes till engelsmannen R A Chettle.
Denne tänkte använda SELMA för en världsomsegling, men de stolta planerna lär
ha skrotats i Cuxhaven något år senare. Såvitt skrivaren vet ligger SELMA kvar
i Cuxhaven.

Lastförmåga 375 tdw. Reg-nr 7009.

Skonertskeppet DAGNY byggdes 1903 av A Jensen i Öxenbjerg vid Svendborg för
C V Petersen m fl i Svendborg. Det påstås att DAGNY såldes till Aalborg 1916,
men därom finns ingenting exakt. 1917 affärades det med A/S Th Just i Köpen-
hamn och 1918 med Rederiet Panis i Svendborg. 1926 övertogs hon av chefen för
detta - Axel Nielsen i Svendborg och det var denne man som 1927 sålde DAGNY
till Oscar Carlsson m fl i Skillinge. Motor fick DAGNY 1933. Mitt under brin-
nande krig 1943 såldes DAGNY till Rederi AB Nord-Sverige i Härnösand. Hon om-
tacklades till tremastskonare 1956 och såldes året därpå till E A Lundberg i
Örnsköldsvik. Redan den 25 augusti 1957 sprang DAGNY läck och kantrade i hårt
väder strax söder om Grundkallen. DAGNY, som var på resa Karlsborgsverken-Odense
med trä hade masterna i vattnet, men flöt på lasten. Holländska coastern ADMIRAL
COURBET bogserade in haveristen till Åbo. Sedan lasten lossats hamnade skrovet i
Pargas och där kan ännu revbenen av en gång så granna DAGNY beskådas.

375 tdw tog hon med sig. Reg-nr 7358.

Tremastskonaren BASNAES byggdes 1920 i Naestved för A/S D/S Oregon. Stående på
bädden såldes hon till Öxenbjergs Skibsvaerft i Svendborg. Hon var ännu inte rig-
gad när hon i juli 1921 såldes till Valdemar Olsson m fl i Bergkvara och färdig-
ställdes som BLEKING. Olsson hade gott om pengar och löste ut medägarna 1925. I
början av 1934 såldes den stora skutan till Harry Sundin m fl i Lysekil. Motor
isattes och namnet ändrades till GULLMAR. Våren 1937 såldes skutan till Josef F
Andersson m fl i Grebbestad och namnsattes nu till en annan fjord till HAFSTEN.
A. avled 1946 och året därpå blev Gustaf E Olsson huvudredare. Samma år såldes
HAFSTEN till O L Laurell m fl i Oskarshamn. 1961 såldes HAFSTEN via AB Erik Hag-
ström i Oskarshamn till estländaren Robert Saul i Södertälje. Hemorten sattes
till Oskarshamn. Från hösten 1965 låg HAFSTEN stadigvarande upplagd nedanför

i Södertälje. 1966 såldes hon till Bärgningsbolaget Engström & Jonsson 7. Malmö för att användas vid läktringen av kollasten från tyska SAGA, som för- vid Falsterbo. Efter jobbet blev hon liggande i Malmö avmastad och räl-ig. maj 1968 brändes hon geonom Malmö brandcorps ingripande och somt föll till botten utanför Industrihamnen.

HAFSTEN lastade 365 tdw. Reg-nr 6774

Fyrmastskonaren KAJ byggdes 1921 i Halmstad och hon blev det största träfartyg det varvet hade byggt. Så gick man också i konkurs på kuppen. På konkursauctionen den 31 oktober 1921 inropades KAJ och varvet av herrar P Berggren, F Gyllenswärd och A E Nilsson i Halmstad. KAJ låg upplagd till våren 1922, då hon såldes till Carl H Witt m fl i Helsingborg. Våren 1930 såldes skutan till A R Råwall i Råå och medägare och bytte namn till MARCIA. Motor installerades 1936 i Råå. Samtidigt tog man ner en mast. MARCIA auktionerades ut till mästerlotsen N P Windfors i Råå 27 september 1945 och var då åter fyrpåling. Samma år inköptes MARCIA av AB Nordic Trade Co i Stockholm. Två år senare avyttrades hon till Rederi AB Norden i Norrköping. 1954 såldes hon till Joe Hugo Johansson i Väster-vik, men hemorten kvarstod oförändrad. 1957 förklarades MARCIA åter vara tremastskonare. Julafton 1959 hade MARCIA, som var hårt nersliten, ett haveri på en resa Härnösand - Aarhus och låg därefter i fyra månader i den danske bye som spannmålsupplag. Den 8 maj 1960 kom MARCIA till sin gamla hemstad Helsingborg och sen dess har ingen sett Joe Hugo Johansson. Kocken höll ställningarna, men 1962 fick han flytta iland då MARCIA exekutivt såldes till Knut Jönsson i Höga-näs. Detta var i mars, i april köptes hon av Fritz Olsson i Malmö, som skulle använda henne till klubblokal. Den 18 1962 bogserades hon till Limhamn, där hon avriggades och rensades. 1963 kom hon till Råå en natt... 1964 bogserades hon till Landskrona och lades vid Gråen... Sen släpades hon mellan kaj och Gråen gång på gång, redad av en dansk, som tänkte rigga upp Marcia igen för att ta henne till Söderhavet. Hon sjönk flera gånger under den här tiden. I september 1968 tog hamnen över rättigheterna och bogserade ut skrovet bakom Öresundsvarvet söder om Landskrona. Den 17 september 1968 eldade hamnens handgångne män upp det ruttna skrovet. Är man uppmärksam och har täta stövlar kan man gå ut och titta på botten den dag som idag är.

MARCIA lastade 365 tdw. Reg-nr 6712.

Tremastskonaren ZENITHA byggdes 1904 av Jörgen Ring-Andersen, skeppsbyggargeniet i Svendborg. A/S H V Petersen var förste ägare. 1906 övertogs ZENITHA av A/S C V Petersen ibm. Våren 1918 såldes den granna tremastskonaren till Rederiet Lille-baelt i Strib. Detta överlät sommaren 1924 bekymren på Didrik Kindborg m fl i Karlskrona. Motor isattes 1931 och två år senare såldes ZENITHA till Lars Konrad Andersson m fl i Hälleviksstrand. 1965 var sista fraktåret och påföljande år såldes ZENITHA till atomprofessorn Alexander Szerlip i Los Angeles. Professorn visste allt om atomer men ingenting om hur de sammansatta till en skuta ska skötas i rum sjö. Med hustru och två barn i skansen avgick han mot USA. I Kattegatt slutade maskinen att tuffa och ZENITHA drev mot land. Hon drev in på grunt vatten vid Stafsingelandet norr om Falkenberg. Besättningen räddades, men ZENITHA blev sönderslagen av en augustistorm, ty haveriet hade timat den 15 augusti 1966. Lastförmåga 340 tdw. Reg-nr 7221.

Trepålingen ZITA byggdes redan 1920 i Thurö, men det varvet gick i konkurs. Jörgen Ring-Andersens varv i Svendborg köpte skrovet och tänkte färdigställa det, men gick i konkurs 1926. Köpenhamn Handelsbank sålde ZITA samma år till Johan Dalgren m fl i Skärhamn. Skutan färdigställdes och motoriserades i Marstrand. Våren 1929 såldes ZITA till Albert Eriksson m fl i Skärhamn. Sin tredje Skärhamns-redare fick hon 1935, så Alfred Hansson m fl tog över. Hösten 1935 såldes hon till Ivar A Brånge m fl - se MARIE och ELNA - i Brantevik. 1959 såldes hon från upplag

å - många stora skutor låg i vinterupplag där - till K K A Jacobsen i 8.
Skaelskör. Något år senare övergick ZITA, som då var tvåmastad, till Niels
Jensen m fl i Skaelskör. ZITA sjönk 15 sjömil från Hanstholm den 2 april
1967. Hon befann sig på en resa Rekefjord - Lemvig. Besättningen räddades.
Lastförmåga 350 tdw. Reg-nr 7297

O---o---O

VEM BERÄTTAR ?

Vet någon om galeasen MEDGÅNGEN reg-nr 2213? Jag vill veta dess tillvaro
före registreringen. Byggmästare och byggort äro okända. Har den vid något
tillfälle varit hemmahörande i Timmernabben? Dessutom vill jag veta något om
skutan de sista åren innan hon ströks ur registren samt när den sista resan
gjorden.

Jalle

O---o---o---O

GAMLA TIDNINGAR BERÄTTAR... af Edmond Bäck, Malmön-Göteborg

Bohusläningen den 28 april 1908

Till salu

Galeas GARIBALDI, 91 reg-ton, 175 dwt och 60 standards trä, byggd 1887, för-
byggd 1906. Klass 6/611 Fr Veritas. Nästan nya segel, goda inventarier. Djup-
gående med last 10 fot. Seglar nu tom Göteborg. Vidare meddelar Karl Petrell,
11 Kyrkogatan, Göteborg. Tel 193.
Annons 2951

Bohusläningen den 17 november 1908

Fiskekutter till Salu

Kuttern VENUS byggd 1896 af ek och furu, mätande 35:61 tons, lastar 83 ton,
segel och öfvriga inventarier förstklassiga, säljes billigt om snar uppgörel-
se sker med skepparen Johan Bergström, adress Mollösund.
Annons 7373

Bohusläningen den 19 och 26 november 1892

Storsjöbåt till salu

Storsjöbåten NORDEN, mätande ca 30 tons, byggd af ek och furu på kravell,
snällseglad och särdeles lämplig för fraktfart, säljes med i godt stånd va-
rande rigg, segel och inventarier för billigt pris, om snar uppgörelse sker
med undertecknad.

Grundsund den 9 november 1892

Olof Jacobsson

Annons 3142

Bohusläningen den 5 januari 1893

Fiskebåt till salu

Fiskebåten BYLGIA, 14,94 tons, byggt på klink, är inredd såväl till fraktfart
som till fiske. Båten är i utmärkt godt skick och säljes med alla inventarier.

ig att gå på fiske. Närmare underrättelser kunna erhållas af Olof
sson d ä, Gullholmen.

9.

nnons nr 57

Bohusläningen den 19 juni 1894

Storsjöfisket: Till Bohusläningen meddelades den 16 juni: "Till Stocken ha inkommit der der hemmahörande storsjöfiskebåten KNEKTEN med 1½ våla, FORTUNA med 2 vålor och TVÅ BRÖDER med 3 vålor, allt långa per man, öfvrigt fiske hade varit tämligen godt. Till Helleviksstrand har i natt hemkommit storsjöfiskebåten VENUS med 12 vålor, VIKINGEN och BOHUSLÄN med 10 vålor, allt långa och per man. Fisket av lubb hade varit tämligen godt; 4 å 5 vålor per man.

Bohusläningen den 23 juni 1894

Storsjöfisket: Till Bohusläninger meddelas: Till Helleviksstrand ha inkommit der hemmahörande storsjöfiskebåten NORDENSKJÖLD och KRONAN, med hvardera 4 vålor, samt till Edshultshall BJÖRN med 9 vålor och FRITJOF med 17½ våla, allt långa och per man. Alla dessa båtar hafva fiskat i närheyn af hvarandra vid Shetland och haft lika många fiskbackor och lika många sätt och ändå har en så stor skillnad uppstått ! Fiskefartyget, båten FRITJOF fick på hemresan en mycket svår brottsjö, som gick öfver båten akterifrån och spolade bort huset med båda kompasserna, men till all lycka var en annan fiskebåt i närheten och FRITJOF gick på skot efter denne till Norge, der kompass erhöles. I onsdags inkom Helleviksstrandsstorfiskesjöbåten (33 bokstäver!) NORDSTJERNAN med fångst av 8 vålor långa per man!

Bohusläningen den 22 november 1928

Grundsundsbat till Färöarna

Kapten E B Abrahamsson i Grundsund har sålt sin motorbat SIGNHILD till kapten Sophun Højgaard å Färöarna för 14.000 kr.

Bohusläningen den 24 november 1928

Fiskare Jakob Andersson m fl från Stocken har för 16.500 kr försålt storsjöfiskebåten VALBORG till herr John Adolfsson, Gyllnäs.

O---o---o---O

FRÅN ÅNG- TILL MOTORBOGSERARE OCH STILL GOING STRONG av Bertil Söderberg

AB Torskogs Mek Verkstad i Torskog strax norr om Lödöse byggde år 1919 en ångbogserare på spekulation. Hennes längd var 16,47 m, bredd 4,20 m och ett djup på 2,32 m. Tonnaget var 18 brt samt ångmaskinen utvecklade 120 hk.

A Bratt & Co i Göteborg hade i början av år 1919 återupptagit sin trafik på England, som på grund av kriget varit nedlagd. Även en utökning kom till stånd, då den länge planerade trafiken Östersjö - England startade. Det allmänna uppsvinget efter kriget medförde en expansion för A Bratt & Co varvid firmans verksamhetsområde inom kol och rederibrancherna blomstrade. Transporterna av kolet krävde ytterligare en bogserare för att klara efterfrågan från firmans kunder. Därför inköpte A Bratt & Co ovannämnda ångbogserare av Torskogs varv vid årsskiftet 1919/20. Priset var 155.000 kr. Vissa arbeten utfördes enligt den nye ägarens önskemål, såsom fällbar skorsten och målning i botalagets färger. Således blev inte bogseraren leveransklar förrän den 23 februari 1920 då hon med namnet TYRA målat på bogarna anlände till Göteborg.

(På följande två sidor finns fotos på fartyget under fyra olika namn)

ADOLF överst och därunder STORMQUEEN. Foto Bertil Söderberg.

te saknades inte för TYRA i Göteborgs hamn. Prämtrafiken var livlig 12.
den tiden. Bogserarna ångade kors och tvärs med prämsläp både med gods
h bunkerkol för att serva de många ångare som låg i bojarna på älven. Firmans
nyförvärv, samt den några år äldre ångbogseraren DAGMAR, hade således full sys-
selsättning.

År 1923 levererades ångfartyget TYRA BRATT till firman varvid namnet på ångbog-
seraren TYRA ändrades till HALVARD för att ingen förväxling skulle uppstå.
Eftersom rederiets fartyg bar namn från släkten Bratt så var man i samma situa-
tion 1930 då ångaren HALVARD BRATT inköptes. Denna gång fick bogseraren ändra
namn till LENNART. Detta namn fick hon behålla fram till 1951 då ångaren LENNART
BRATT anskaffades. Då fick hon än en gång ett kvinnonamn, nämligen MONICA.

1954 var det slutseglat för den gamla bogseraren hos A Bratt & Co varvid hon
såldes till Göteborgs Bogserings & Bärnings AB, Göteborg. Ångmaskinen ersattes
av en dieselmotor på 200 hk och efter ombyggnaden uppenbarade sig bogseraren
med namnet ADOLF i skorstenen. Även detta namn ett "Bratt-namn". Kanske tanken
var att hedra Brattkoncernens grundare som ju hade detta namn. I januari 1967
inregistrerades ADOLF med reg-nr 10780. På sommaren 1974 såldes ADOLF till
Bogs AB Stormking i Göteborg, som gav sitt nyförvärv namnet STORMQUEEN. Under
detta namn kan man än idag få se henne släpa omkring prämar i Göteborgs hamn.
Still going strong på gamla dar.

O---o---o---O

HAMNRAPPORTER FRÅN ÖSTERLEN OCH BLEKINGE av Old Ship

Den 22 februari 1976 iaktogs följande farkoster hamnliggande i

<u>Hörviken:</u>	SG 21 NORDIA (II)	9096	SG 49 CAMILLA	9118
	SG 450 ANNE MARIE	10260	KN 41 VINGALAND	8006
	ARIOSTO, fd trålare	7250	JUVELEN	11034 i samma skick
	På namnbrädan "Anno 1912"			som de senaste två åren, men har
				flyttats hit från Krokås och det är ju
				bara tvärs över bukten.
<u>Nogersund:</u>	SG 7 VENUS	9999	SG 11 ZENITA	9751
	SG 12 TRYGG	12025	SG 14 GULLMARÖ	8637
	SG 38 LARS OLLE	8140	SG 55 HARMONI	-
	SG 56 LILIAN I	8734	SG 92 VÄSTVÅG	8571
	SG 146 ALMY	10295	SG 329 BRITT	6947 (hemort Hällevik)
	SG 407 MERANO	8700	KN 28 JOHNSVIK	8415
<u>Krokås:</u>	KN 36 CAROLA	?		Kan måhända vara en efterträdare till
				den brandskadade 7876 CAROLA. Men är
				betydligt mindre tycker jag. Strax
				utanför hamnpiren iaktogs förkolande
				rester av spant och kanske är det
				resterna av 7876.

Den 10 april 1976.

<u>Simrishamn:</u>	SIN 1	TÖSEN	10170	SIN 4	SINGAPORE	8883
	SIN 6	INGER	9111	SIN 8	TORA	7899
	SIN 15	NORDPOL	9766	SIN 17	YMER	10279
	SIN 18	INGARÖ	?	SIN 20	DAGMAR	?
	SIN 21	MARINA	10385	SIN 32	KUNGSVIK	8039
	SIN 36	EKEFJORD	10157	SIN 41	TABOR	10418
	SIN 37	CRESCENT	10051	SIN 43	YVONNE	8198
	SIN 56	namnlös, men skall officiellt heta HELENE, liten "krokabåt"	10168			

SIN 51	NORDLAND	8350	SIN 57	WÄSTERN	10624	13.
SIN 59	KUNGSÖ I	9034	SIN 61	HANÖ	8664	
SIN 67	WESTFART	10171	SIN 71	LAILA (förra året hade ju		
SIN 72	RÖNNFORS	10905	7713	ELLA detta SIN-nummer)		
SIN 73	RENLAND	7877	SIN 74	HISPANO	8253 (var nu	
SIN 75	VÄSTANFORS	8747		åter i fiskefart)		
SIN 202	LAILA	7805	SIN 250	SVALAN	10183	
HD 14	ÅSA-Halmstad	9303	GG 151	WOLMA	10506	av Fiskebäck
GG 275	RIVÖ-Fiskebäck	10480	GG 342	STENSKÄR	10245	av Styrso
GG 564	ROXEN-Gbg	10058	GG 657	REX	9659	av Rönnäng
GG 837	EKRON-Hönö	8224	LL 467	NAUTIC	8653	av Kungshamn
SM 154	CAPRI av Hanö (liten)					

"Fisketurer dagligen" dvs MARITA 8307 låg och målades inför kommande säsong. CEYLON 10043 i år i bättre skick än förra året och nu med namnbräda. Det tar sig. Dessutom HOMAJÖ 8137 och SHELL S 22 (officiellt namn BRITT Red anm) 8394 i samma skick som förra året. På slipen låg ännu CARITA:s 4175, men bör snart vara färdig för sjösättning, då botten nu var målad.

Brantevik: SIN 35 GUNNEL 8049

<u>Skillinge:</u> SIN 45	GULL	8161	SIN 47	ELONA	7988
SIN 62	VENDLA	8071	SIN 63	NORDANLAND	8802
SIN 70	HÖILAND	8541	SIN 78	HARRI	8607
SIN 188	MARION	7760	SIN 272	ZAIMA	8391
YD 36	ORKANEN-Kåseberga	7811			

På slip låg MÖ 87 LISA av Smygehamn 6816, som är en f d fiskebåt och har ett hiskeligt stort styrhus. 10614 KLARA MARIE som förut.

Vägga fiskehamn, Karlshamn (slutet av april 1976)

KN 5	DROTT	10174	KN 7	BRIS	5745
KN 10	VIÖ	9258	KN 20	DIVONA	9153
KN 28	LAGUNA	9541	KN 207	VÄSTBRIS, fd trålare på väg in	
KN 222	ÄLVFJORD	8455		i luststadiet	
KN 229	GULLSKÄR	9220			

O---O---O---O

VÄSTANVIND av Krister Bång

Nu skall jag be att få berätta historien om lilla Greta. Det är inget speciellt med det, om man nu inte, som jag, råkar vara förtjust i små kusttankers, för då är ju varje öde speciellt och har sin tjusning.

I den lilla tyska byn Moorrege, som ligger i närheten av det betydligt mera kända Uetersen, bodde och verkade vid tiden för första världskrigets utbrott en man vid namn J Jacobs. Han var skeppsbyggmästare och var även mästare till GRETCHEN, som han då levererade till H H Claudius Vollmers i Bremen. Om hon hade motor från början vet jag inte men att hon var byggd av stål vet jag bestämt. År 1932 lade Vollmers av (på vilket sätt vet jag inte) och sonen Claudius Vollmers jr övertog den lilla motorseglaren. Även junior var mantalsskriven i Bremen.

I juli 1936 inköptes så "lilla Greta" av K P Kristoffersen i danska Marstal, som gav båten namnet ZEPHYR (västanvinden). Han seglade fartyget i Östersjöfart men sålde det redan i december 1937 till Johan Petersen, Toft, Graasten. Han målade Egersund i aktern på henne och därmed gällde detta som hemort.

ZEPHYR i tre olika skepnader. Överst som motorseglare, därunder som ombyggnads-
objekt och nederst som tankfartyg. Det båda nedersta fotona tagna av Tore
Grananth.

den nye redaren också använde sitt förvärv i Östersjöfart, åtminstone 15. 27 november 1939, finnes dokumenterat. Hon befann sig då på en resa med locksten mellan Karlshamn och Stettin. Vid 15.30-tiden denna dag tog ZEPHYR mark på den sydvästra delen av Hanö. Det rådde grov sjö med 12 sekundmeters VSV vind. De båda männen ombord kunde räddas iland med en raketapparat.

Den danske ägaren sålde snart vraket till den sedermera så kände dykaren John Sörman i Stockholm. Han bärgade ZEPHYR i juli 1940 och vraket anlände till Karlshamns Skeppsvarv den 17 juli. Några dagar senare sålde Sörman fartyget till nämnda skeppsvarv vilket på lediga stunder satte båten istånd.

I april 1942 var den klar och kaptenen Gustaf Emanuel Götherström i Degerhamn på Öland for ner till Karlshamn och inhandlade ZEPHYR.

I oktober 1946 avyttrade Götherström sin följeslagare till ett partrederi i Kalmar där först Charles Oscar Birger Johansson var chef och från 1948 Olle Ingvar Johannesson. Priset var 60.000 kronor.

I mars 1953 flyttade fartyget till Västkusten och där har hon allsedan dess hört hemma. Motorgaleasen hade inköpts av Carl-Patrik Lorentsson m fl på Donsö för 80.000 kr. Det var på modet att bygga om diverse torrlastfartyg till tankers och herrarna på Donsö överlät det jobbet på Oscar Jonsson vid varvet på Kållandsö. I juni 1954 var hon klar att som tankfartyg inta sin första oljelast.

1960 förlängdes ZEPHYR med 5,6 meter varvid lastförmågan höjdes med 40 ton till 205 ton.

1970, en vårdag, övertogs ZEPHYR för 75.000 kr av Shipsagent, Johansson & Co i Göteborg bakom vilket bolag dolde sig den kände bunkertanksredaren John Algot Johansson.

På grund av ålder beslöt Johansson att avveckla sin affärsverksamhet hösten 1975 och den 15 november övertogs huvuddelen av Johanssons bunkertankers av Bunkertransporter Jan Tornås AB i Göteborg, som alltså nu är ägare till den lilla västanvinden.

O---o---o---O

LÄNSPUMPEN NR 4, 1975. NÅGRA MÄRKVÄRDIGA IAKTTAGELSER gjorda av Malte Flemby

Det nummer av Länsumpen som jag fick i informationssyfte beträffande föreningen visade sig märkligt ur två synpunkter:

1. Att en av de skonarter, som byggts av Lars Olsson i Dramsvik, levererades till skepparen Smitt i Strömstad. Denne torde vara identisk med ingen mindre än Emilie Flygare-Carléns far, han som en gång tog henne med till köpmanshuset i Gerlesborg, vilket i sin tur inspirerade henne till romanen Ett Köpmanshus i Skärgården.
2. Den andra märkliga saken är, att den skrivelse, som ingivits till hushållningssällskapet angående Lars Olsson troligen, ja med allra största sannolikhet, är renskriven av min farfar, Carl Theodor Petersson, som vid denna tid under titeln vice Kronolänsman arbetade som skrivare hos länsmännen (hofrättskommissarierna) i Uddevalla och året efter bosatte sig på Grytingen i Herrestad.

en känner jag väl från hans visböcker och från bouppteckningar, som 16.
upprättade. Enär jag i många år studerat grafologi torde knappast jag ta
i häruti.

Som exempel på hans handstil bifogar jag några versar som han skrivit av fyra
år tidigare. (Tyvärr var fotostatkopian alltför grå för att inom Länsrättens
resurser kunna återges i fullgott skick. Red. anm)

Med hälsningar Er nye medlem

Malte Flemby (fd Peterson), Diakongränd 10, 123 53 Farsta resp. Pl 613, 450
45 Bohus-Malmön.

O---o---o---O

PÅ TAL OM ALINDE MM av Rune Rude

Enligt redaktionens önskan att få veta läsarnas mening om Pumpen, vill jag
tacka för en intressant och givande tidning. Hoppas att ni kan fortsätta i
samma anda och takt.

På frågan om 7366 LL 1048 ALINDE kan jag upplysa något. Kanske årtal skiljer
något men det skall inte vara stort. Denna ALINDE byggdes till min far Rudolf
Andersson-Rude med söner Fridolf och Yngve år 1927 i Marstrand. J H Larsson
kom in i bilden ca 1935. Försåld till Hasslö i Blekinge 1948. Senare förlist
i Östersjön genom brand. När?

1948 fick partrederiet med J H Larsson i spetsen en efterträdare med namnet
LL 248 SAIBON, nybyggd på Djupvik. Denna båt följdes sedan av ett nybygge
från Holland, senare ett från Norge och nu den senaste, en båt byggd i Lands-
krona och inköpt från Fiskebäck. Alla bar namnet SAIBON.

Före 7366 ALINDE fanns en båt med samma namn byggd i Varberg ca 1918. Sald
1927 till Tjörnekalv. Förlist på första resan hos nye ägaren. Besättningen
räddad.

Före 1918 ägde Rudolf Andersson-Rude en båt med namnet MODE.

Är intresserad av fd MERRY-Stockevik och hennes öde sedan hon kommit till Eng-
land. Vid hennes avgång från Ros & Hagströms varv i Göteborg fick den nye äga-
ren (australier) foto av mig på den gamla riggen och lovade att sända foto när
omriggningen blivit gjord i England. Jag har dock inget hört.

O---o---o---O

LONDA/SEBOU IGEN

När redaktören vid utskriften av förra numret av Länsrättens höll på med Olle
Rencks manus om ovannämnda båt, råkade ett helt stycke falla bort. Då detta
stycke innehåller intressant stoff återges här nedan det felande stycket. Den
klarsynte båtologen kan säkert placera in det i rätt kronologisk ordning.

...

I januari 1949 återkallades ansökan om registrering, och ett drygt år senare
anmälades att överlåtelsen på Rederifirman Sebou, Hedberg & Co ej hade full-

gts (!!!), utan att fartyget alltså tillhörde Adolf Cassel. Sedan 17.
ök tiden under diverse förvecklingar, och den 10 augusti 1951 (!) skrev
Kommerskollegium till Kungl Maj:t och framhöll, att pga den ovannämnda lagen
"kan fartyget icke anses som svenskt med mindre Kungl Maj:t lämnar tillstånd
till det köp från Norge som förekommit från Cassels sida." Kommerskollegium
tillstyrkte ett undantag från lagen, och Kungl Maj:t beviljade detta. SEBOU
kunde äntligen inregistreras och sättas i fart.

...

O---o---o---O

BIBLIOTEKARIEN MEDDELAR

SST sökes för komplettering till biblioteket i Nakterhuset.

1975: 39-52	1973: 1-4	1972: 39, 47-52
1968: 1-27	1967: Hela årgången	1966: 16
1965: 1-47	1964: 15, 16	1963: 16
Samtliga före 1962		

Även annan nautisk litteratur mottages tacksamt. Vänd Dig med förtroende till
Öran Hellertz, tel 031-529051.

O---o---o---O

LOKALFÖRVALTAREN MEDDELAR

NAKTERHUSET hålles öppet på TISDAGAR hela sommaren.

Övernattning kan ske i Nakterhuset. Tag kontakt med Kenneth Ohlsson
031-492143.

O---o---o---O

REGISTERNUMMER redaktör Krister Bång

Så kan Länspumpen fullborda sitt första tusende av snabbhistoria. Sista delen
om 7000 följer här. I nästa nummer kommer serien att fortsätta med 8001.
Som vanligt är envar välkommen med kompletteringar eller utvikningar som t ex
Jalle med

EN LITEN FORTSÄTTNING PÅ FÖLJETONGEN OM REG+NR 7233 YUNG NING.

Efter ytterligare en djupdykning i arkivens gömmor har jag hittat detta om
YUNG NING:

Reg-nr 7233: YUNG NING, motorfartyg, 600 eff hk, byggd av stål på klink i
Shanghai 1924, 392,27/168,27 eng ton. Signal KVVJ. Inreg 22 oktober 1925.
Äges av Haldo Strömwall, Shanghai. Svensk undersåte, köpman och innehavare
av 99/100. Huvudredare är Sven Bromander, Göteborg och ägare till 1/100. Av-
fört ur registret den 11 februari 1930 såsom ej längre svenskt.

REGNR		NAMN	BYGG- ÅR	BYGGORT	BRUTTO	NETTO	INFÖRD	AVFÖR	SLUTLIGT O
7001	SM	HARRIET ex Adjutor ex Peter	1883	FLENSBURG	73	54	1923	1957	Upph. Trollhättan
7002	SM	FORTUNA II ex HANNA	1910	FRIEDRICHSTADT	99	85	1923	6/11-60	Sjönk 8nm utanför Visby
7003	SS-B	NORDEN	1882	STOCKHOLM	51	9	1923	11.36	Upph.
7004	S	TRIO ex Vesö	1919	GRIMSTAD	225	162	1923	1.25	Förlist
7005	SM	Mito ex Lars ex Alfred Hinsch ex Gesa ex Anne Jacobs ex TRAFIK ex Hermann	1902	HAMMELWARDEN	120	90	1923	1930	S.Ty
7006	MS	TURIA ex RANINÄS ex KLAS	1923	RALLSTA	51	29	X	1923	
7007	SS-B	YNGVE	1916	KARLSTAD	42	9	1923	1.62	Upph. Västerås
7008	MT	SEXAN ex SHELL S-6 ex SHELL 6 ex SHELL I	1914	EKENSBURG	51	34	X	1923	
7009	SM	SELMA ex Camma	1922	SAXKJÖBING	233	208	1923	1960	S. DK
7010	SM	AGNE	1923	RÅÅ	53	39	1923	17/1-59	Grundrt. Tistelön, Marstrand. Flottagen men sjönk
7011	SS	Anne ex MANFRED ex FENJA ex AGNETA CHRISTENSEN ex DISA ex Solvæt	1918	SHANGHAI	1987	1437	X	1923	2.60 S. Pa. Anl Gbg 11-2-66 Präm
7012	SM	ÄGIR	1923	STUDSERÖD	48	34	X	1923	1969 Upph.
7013	SS	STEN STURE ex SVERRE NERGAARD ex ELISABET ex Mount Vernon	1900	BERGEN	1062	664	X	1923	26/1-47 Avg Hbg. Försunken m.m. o.a. + 18
7014	SM	SAGA ex Nordstjernen	1899	NORGE	32	25	1923	1740	Upph.
7015	SS	CARL GERHARD	1923	LARVIK	1657	1220	1923	23/6-29	Förlist amerikanska kurten
7016	F	FRIDHEM	1915	LYSEKIL	35	16	1923	11.48	Präm
7017	S	ARNE ex Rolf	1901	ARENDAL	229	210	1923	1929	S. Est övergiven vid Unier. sten, örgrund 1936.
7018	MS	LAIDAURE ex OXELÖSUND	1923	GÖTEBORG	5654	4149	X	1923	6/4-62 Anl. Ghent för upph.
7019	SS	Caymont ex HÖGMARSÖ ex SYDLAND	1920	SUNDERLAND	5154	3943	X	1923	2.57 S. Bermuda. Upph. ca 1958
7020	SS	Adlus ex Markus ex HELLE ex Marguerite III ex Adriana ex Lilleborg ex Washington	1908	KÖPENHAMN	947	512	X	1923	4.59 S. Fi Upph. Randers 1964
7021	P	AGE II	1919	LINKÖPING	67	59	1923	1960	Ej längre sjöfart
7022	P-MS	RENGEN ex AGE V	1919	LINKÖPING	93	60	X	1923	29/6-65 Sjönk Oxelösund efl. koll
7023	F	BETTY	1923	LYSEKIL	39	17	X	1923	
7024	F	HULDA II ex HOLMEN XI ex MODE	1897	RISÖR	21	10	1923	1969	S. Schweiz
7025	SS	RHODOS ex PATRIA ex VERA ex Bryssel	1904	HOBOKEN	1334	957	1923	16/3-57	Grundrt. Ventspils. Bärgad Skrotad Tyskland.
7026	MS	FELIX ex B.H.	1919	GETA	60	38	1923	11.47	Upph.
7027	MS	MÄLAREN ex MÄLAREN VII	1921	VADHOLM	31	18	1923	1960	Ej längre sjöfart
7028	P	LJ. V. 3	1919	VADHOLM	60	56	1923	?	Med endast i 1923-listan
7029	P	LJ. V. 4	1920	VADHOLM	62	55	1923	?	Med endast i 1923-listan
7030	SS	BIRMA ex SCARTHÖ ex F. E. Webb	1891	SUNDERLAND	589	360	1923	1/3-38	Förlist Nordsjön
7031	SS	JARL ex Nasco ex Giuseppe Beraldo ex Amelia Campisi ex Osma	1900	STOCKTON	1394	823	1923	1/2-23	Minspr. utanför Reval
7032	MS	VÄSTRAVIKEN ex ÄRNÄS ex JAL	1916	LINKÖPING	74	47	1923	1962	Lader i Köpmannebro.
7033	SS	NÄMDÖ ex ESKIL ex WRIGHT ex Harlseywood	1907	STOCKTON	2816	2092	1923	12/8-44	Minspr. Elbes mynning. T V

7067	P		T.B. 344	1906	NORRKÖPING	122	108	1924	ca 1938	
7068	P		T.B. 353	1905	NORRKÖPING	139	127	1924	5.54	Ej längre fartyg
7069	MT		Apsheron ex Apsheronneft ex ZOROASTER	1923	GÖTEBORG	3845	2797	X	1923	1931 s. Sovjet
7070	SM		TRIO ex Hans	1892	FLENSBURG	46	36		1924	2.30 Förlist
7071	MS		LINUDDEN	1923	NYKÖPING	64	42		1924	1939 Upph.
7072	SM		ELLIDA	1917	GÖTEBORG	15	1		1924	1939 s. Rumänien
7073	Ka	FOLKVÄRVS PONTONKRAV ex BILLNERS KOLKRAV ex REUTERS KOLKRAV ex REUTERS BERGBERLIN		1922	GÖTEBORG	83	40	X	1924	
7074	SS		HERA ex Cairnalt ex Sarah	1882	S. SHIELDS	1422	945		1924	4.35 s. Fi. Krigsförlist?
7075	SM-F		ÄTRAN ex BALDER	1919	MARSTRAND	39	18		1924	1963 Förlist
7076	MS		BELE	1923	ÄNIMSKOG	52	39		1924	3.65 Upph.
7077	SS		ALLAN ex LILLY ex Chaddesley ex Nicolaos Pappis ex Kalfond	1900	DUNDEE	1254	725	X	1924	1953 Upph. Ystad
7078	SM		FREJA	1899	FINLAND	28	20		1924	1946 Upph.
7079	SS		SIGRID ex MAGNAR ex Ekstrand ex Dagfred	1900	FEVIG	1092	774	X	1924	1/11-41 Minspr. Kielbukten. T II
7080	MS		Santa Marta ex SMÅLAND	1923	VÄSTERVIK	860	534		1924	2.27 s. Jamaica upph. Argentina 1973
7081	MS		JOHN	1923	SKÅLLERUD	46	35		1924	21/12-55 Förlist Väner
7082	F		BELTANA	1924	LANDSKRONA	45	17		1924	12.29 s. utl
7083	F		GÖTA	1914	ALLMAG	26	14		1924	11.39 s. No
7084	F		CANTON	1923	FISKEBÄCKSKIL	39	18		1924	
7085	F		ELLA	1923	DJUPVIK	40	17		1924	3.35 s. Engl
7086	MT		VERITAS VIII ex NERO	1916	GÖTEBORG	34	16	X	1924	
7087	F		GERTY ex DAGNY	1914	ALLMAG	40	13		1924	1971 Förlist
7088	SS-B		APPENDIX	1885	STOCKHOLM	48	7		1924	9.28 s. utl
7089	SM		KOMET ex Familjens Haab ex Mary	1920	KIEL	142	82	X	1924	1972 s. Usa
7090	MS		Giuseppina V ex CARINA ex Dana	1919	NAKSKOV	360	276		1924	1932 s. No Krigsförlist?
7091	F		FRED ex SNYGG	1910	MARSTRAND	38	16	X	1924	1967 s. utl medb.
7092	SS	KATTEGATT ex JOHN LUNDVALL ex Elizabeth Harrison ex Madame Enterprise ex Alicia		1903	W. HARTLEPOOL	2145	1637	X	1924	8.54 Upph. Ystad
7093	SS-B		FLINK	1870	STOCKHOLM	77	17		1924	6.40 Ej längre svensk
7094	SM		BÖLTAN ex Aalto	1919	KALAJOKI	57	48		1924	1931 Upph.
7095	F		SVEA	1909	KUNGSVIKEN	24	14	X	1924	
7096	F		VINGA-DROTT ex SVEA	1916	ÄNGHOLMEN	31	9		1924	
7097	SM		JONNY	1924	RÅÅ	61	39	X	1924	
7098	SS		TUNA ex Lillefjorden ex Idelfjorden ex Storeng ex Union V ex Erik Ask	1914	TÖNSBERG	158	91	X	1924	
7099	S		BERTA ex Skirner	1884	MARSTAL	245	221		1924	
7100	SS		HELGE ex ACTIV 2	1899	GÖTEBORG	26	7		1924	3.41 Förstörd

* Norske Veritas uppger namnet Union V.